

Ensileringsanlæg i 1949 samt forbruget af ensileringsafgrøder og frisk roetop af høst 1949.

Af fuldmægtig P. Døssing.

Ved landbrugstællingen den 16. juli 1949 blev der indhentet oplysninger om antallet af ensilagebeholdere og jordkuler til ensilage samt om ensilagebeholdernes opførelsesmateriale og rumfang. Endvidere har Det statistiske Departement fra de ca. 20 000 ejendomme, for hvilke der til brug ved opgørelsen af høstudbyttet meddeltes tal for foldudbyttet i 1949, indhentet oplysninger om, i hvilken udstrækning de pågældende ejendommers afgrøde af roetop og grønfoder var ensileret eller opfodret frisk.

På grundlag af en kombination af de to sæt oplysninger har Departementet udarbejdet nedenstående fremstilling vedrørende ensileringsens omfang og forbruget af frisk roetop i 1949. For at nå frem til forsvarlige resultater på grundlag af det foreliggende stikprøvemateriale, der har vist sig i denne henseende ikke at være umiddelbart repræsentativt i forhold til helheden, navnlig for så vidt angår ejendommenes størrelsesfordeling, har det været nødvendigt at foretage en stærk opspaltning af materialet. De herved fremkomne detailresultater må antages at have selvstændig værdi, ikke mindst til belysning af, inden for hvilke landområder og på hvilke brugsstørrelser udnyttelsen af de her omhandlede værdifulde foderafgrøder er mindre udbredt. Emnerne for undersøgelsen er derfor i de følgende oversigter behandlet for såvel landsdele som brugsstørrelser.

De 4 landsdele, hvori Jylland er opdelt, omfatter følgende områder: Det østlige Jylland: Vejle, Skanderborg, Aarhus og Randers amter. Det nordlige Jylland: Aalborg, Hjørring og Thisted amter. Det vestlige Jylland: Viborg, Ringkøbing og Ribe amter. Det sydlige Jylland: Haderslev, Aabenraa, Sønderborg og Tønder amter.

Tabel 1. Antal landbrugsejendomme, fordelt efter ejendommernes forsyning med ensileringsanlæg.

	Antal ejendomme										Procentvis fordeling									
	ejendomme med et landbrugsareal på					Ialt	ejendomme med et landbrugsareal på					Ialt	ejendomme med et landbrugsareal på					Ialt		
	under 10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha		120 ha og derover	10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha		60-120 ha	120 ha og derover	pct.	pct.	pct.		pct.	pct.
Sjælland og Bornholm:																				
Ejendomme:																				
med kun ensilagebeholdere	848	745	1406	1102	158	92	4351	3	15	18	28	34	35	10						
m. både ensilagebeh. o. jordkuler	170	119	349	218	39	95	990	1	2	4	6	9	36	2						
m. kun jordkuler til ensilage ..	3528	1135	1394	797	136	67	7057	13	22	17	21	29	26	16						
uden ensileringsmuligheder ...	21668	3146	4863	1756	131	9	31573	83	61	61	45	28	3	72						
Landbrugsejendomme ialt	26214	5145	8012	3873	464	263	43971	100	100	100	100	100	100	100						
Lolland-Falster:																				
Ejendomme:																				
med kun ensilagebeholdere	112	97	151	110	9	23	502	2	10	9	12	5	23	6						
m. både ensilagebeh. o. jordkuler	78	52	168	84	16	10	408	2	6	9	10	9	10	4						
m. kun jordkuler til ensilage ..	2811	595	1079	604	108	61	5258	57	64	60	68	63	59	60						
uden ensileringsmuligheder ...	1929	189	337	91	39	8	2643	39	20	22	10	23	8	30						
Landbrugsejendomme ialt	4930	933	1785	889	172	102	8811	100	100	100	100	100	100	100						
Fyn:																				
Ejendomme:																				
med kun ensilagebeholdere	1519	719	1473	807	92	67	4677	10	27	36	55	51	52	20						
m. både ensilagebeh. o. jordkuler	209	83	263	115	21	37	728	2	3	7	8	12	29	3						
m. kun jordkuler til ensilage ..	1664	447	680	372	42	20	3225	11	17	17	26	24	15	14						
uden ensileringsmuligheder ...	11342	1408	1626	161	24	5	14566	77	53	40	11	13	4	63						

med kun ensilagebeholdere	2479	1561	3030	2019	259	182	9530	5	18	22	32	32	37	13
m. både ensilagebeh. o. jordkuler	457	254	780	417	76	142	2126	1	3	5	7	9	29	3
m. kun jordkuler til ensilage ..	8003	2177	3153	1773	286	148	15540	18	25	23	29	35	30	20
uden ensileringsmuligheder . . .	34939	4743	6876	2008	194	22	48782	76	54	50	32	24	4	64
Landbrugsejendomme ialt	45878	8735	13839	6217	815	494	75978	100	100	100	100	100	100	100

Det østlige Jylland:

Ejendomme:

med kun ensilagebeholdere	1222	834	2065	1303	376	90	5890	7	16	23	36	62	60	16
m. både ensilagebeh. o. jordkuler	65	29	92	88	46	9	329	—	—	1	2	7	6	1
m. kun jordkuler til ensilage ..	506	308	516	230	77	40	1877	3	6	6	6	13	27	5
uden ensileringsmuligheder . . .	15707	4134	6150	2057	109	11	28168	90	78	70	56	18	7	78
Landbrugsejendomme ialt	17500	5305	8823	3678	608	150	36064	100	100	100	100	100	100	100

Det nordlige Jylland:

Ejendomme:

med kun ensilagebeholdere	1495	1160	2073	1544	329	87	6688	8	18	26	43	48	53	18
m. både ensilagebeh. o. jordkuler	49	25	57	65	24	5	225	—	—	1	2	4	3	1
m. kun jordkuler til ensilage ..	2092	1080	1234	523	121	16	5066	12	17	16	15	18	10	13
uden ensileringsmuligheder . . .	14810	4206	4518	1430	206	57	25227	80	65	57	40	30	34	68
Landbrugsejendomme ialt	18446	6471	7882	3562	680	165	37206	100	100	100	100	100	100	100

Det vestlige Jylland:

Ejendomme:

med kun ensilagebeholdere	812	1043	2769	2010	482	80	7196	5	12	20	35	64	89	16
m. både ensilagebeh. o. jordkuler	49	40	139	153	68	6	455	—	—	1	3	9	7	1
m. kun jordkuler til ensilage ..	539	577	1126	499	114	2	2857	4	7	8	9	15	2	7
uden ensileringsmuligheder . . .	13481	6861	10122	3004	88	2	33558	91	81	71	53	12	2	76
Landbrugsejendomme ialt	14881	8521	14156	5666	752	90	44066	100	100	100	100	100	100	100

I. Ensileringsanlæggene.

Som det ses af tabel 1, var i 1949 ca. 61 400 landbrugsejendomme eller ca. 30 pct. af samtlige forsynet med ensileringsanlæg af en eller anden art; heraf havde godt 31 700 kun ensilagebeholdere og ca. 26 300 kun jordkuler til ensilage, medens ca. 3 400 havde både ensilagebeholdere og jordkuler.

Det for hele landet konstaterede procentvise forhold mellem ejendomme med og ejendomme uden ensileringsanlæg afspejler i grove træk forholdene i de enkelte landsdele, idet gennemgående mellem 25 og 35 pct. af ejendommene har enten ensilagebeholdere eller jordkuler eller begge dele. For en enkelt landsdel, nemlig Lolland-Falster, afviger forholdene dog på afgørende vis fra normen i de øvrige landsdele, idet ca. 70 pct. af alle Lolland-Falsters ejendomme er forsynet med ensileringsanlæg.

På den anden side er det antal ejendomme, der ensilerer i egentlige ensilagebeholdere, forholdsvis mindre på Lolland-Falster end i nogen anden landsdel, idet kun ca. 10 pct. af landsdelens ejendomme er forsynet med ensilagebeholdere, medens ca. 60 pct. kun har jordkuler til ensilering. Til sammenligning kan anføres, at ca. 12 pct. af ejendommene på Sjælland og Bornholm, ca. 23 pct. af ejendommene på Fyn og 17—19 pct. af ejendommene i de jyske landsdele har egentlige ensilagebeholdere.

Ejendomme med jordkuler alene udgør ca. 16 pct. af ejendommene på Sjælland og Bornholm, ca. 14 pct. af de fynske ejendomme, ca. 13 pct. af de nordjyske ejendomme og 5—8 pct. af ejendommene i de øvrige jyske landsdele.

Ensileringsanlæggenes forekomst er relativt stærkt stigende med voksende ejendomsstørrelse. For hele landet under eet er således kun ca. 18 pct. af brugene under 10 ha, men ca. 87 pct. af ejendommene på 120 ha og derover forsynet med ensileringsanlæg. Kun i det nordlige og sydlige Jylland er mere end 10 pct. af de nævnte store ejendomme uden ensileringsmuligheder.

For de ensilerende ejendomme gælder det, at småbrugene i relativt større udstrækning end de større ejendomme nøjes

med jordkuler til ensilering. Således har kun ca. 7 pct. af brugene under 10 ha egentlige ensilagebeholdere, medens ca. 11 pct. har jordkuler alene. For de største ejendommers vedkommende er de tilsvarende procenter henholdsvis ca. 66 og ca. 21.

For de ejendomme, som har egentlige ensilagebeholdere, spurgtes der ved tællingen om beholdernes antal, opførelsesmateriale og rumfang. Spørgsmålene blev besvaret for ca. 32 600 ejendomme eller ca. 93 pct. af samtlige, og på grundlag af de indkomne oplysninger er opgørelserne i tabellerne 2 og 3 udarbejdet.

Tabel 2. Antal ensilagebeholdere, fordelt efter opførelsesmaterialets art.

	Antal ensilagebeholdere						Ialt
	ejendomme med et landbrugsareal på						
	under 10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha	120 ha og der- over	
<i>Sjælland og Bornholm:</i>							
ensilagebeholdere af træ	445	492	1183	939	140	257	3456
murede eller støbte ensilagebeh.	780	638	1600	1556	342	478	5394
Ialt	1225	1130	2783	2495	482	735	8850
<i>Lolland-Falster:</i>							
ensilagebeholdere af træ	11	27	129	100	3	11	281
murede eller støbte ensilagebeh.	179	147	369	271	49	84	1099
Ialt	190	174	498	371	52	95	1380
<i>Fyn:</i>							
ensilagebeholdere af træ	160	114	263	263	20	25	845
murede eller støbte ensilagebeh.	2066	1139	3041	1850	240	266	8602
Ialt	2226	1253	3304	2113	260	291	9447
<i>Øerne</i>							
ensilagebeholdere af træ	616	633	1575	1302	163	293	4582
murede eller støbte ensilagebeh.	3025	1924	5010	3677	631	828	15095
Ialt	3641	2557	6585	4979	794	1121	19677
<i>Det østlige Jylland:</i>							
ensilagebeholdere af træ	667	399	1184	833	325	79	3487
murede eller støbte ensilagebeh.	885	753	2035	1614	659	179	6125
Ialt	1552	1152	3219	2447	984	258	9612

	Antal ensilagebeholdere						Ialt
	ejendomme med et landbrugsareal på						
	under 10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha	120 ha og der- over	
Det nordlige Jylland:							
ensilagebeholdere af træ	183	116	304	205	97	33	938
nurede eller støbte ensilagebeh.	1541	1336	2559	2266	555	201	8458
Ialt	1724	1452	2863	2471	652	234	9396
Det vestlige Jylland:							
ensilagebeholdere af træ	204	185	524	554	194	54	1715
nurede eller støbte ensilagebeh.	782	1025	3465	2999	1032	238	9541
Ialt	986	1210	3989	3553	1226	292	11256
Det sydlige Jylland:							
ensilagebeholdere af træ	70	94	223	254	135	10	786
nurede eller støbte ensilagebeh.	225	251	1036	1285	518	120	3435
Ialt	295	345	1259	1539	653	130	4221
Jylland							
ensilagebeholdere af træ	1124	794	2235	1846	751	176	6926
nurede eller støbte ensilagebeh.	3433	3365	9095	8164	2764	738	27559
Ialt	4557	4159	11330	10010	3515	914	34485
Hele landet							
ensilagebeholdere af træ	1740	1427	3810	3148	914	469	11508
nurede eller støbte ensilagebeh.	6458	5289	14105	11841	3395	1566	42654
Ialt	8198	6716	17915	14989	4309	2035	54162

Som det ses af tabel 2, er der for de nævnte ca. 32 600 ejendomme opgjort et siloantal på ca. 54 200 stkr., svarende til ca. 1,7 pr. ejendom. Inden for alle Øernes landsdele var gennemsnitstallet 1,8, i det østlige Jylland var det 1,7, i det vestlige og sydlige Jylland 1,6 og i det nordlige Jylland 1,4. På de enkelte brugsstørrelser var der følgende antal siloer pr. ejendom:

Ejendommens landbrugsareal	Hele landet stkr.
Under 10 ha	1,3
10— 15 »	1,4
15— 30 »	1,6
30— 60 »	1,9
60—120 »	2,2
120 ha og derover	3,2

De murede eller støbte siloer var i betydeligt overtal inden for alle landsdele. De udgjorde på Fyn og i det nordlige Jylland ca. 90 pct. af alle siloer, i det vestlige Jylland ca. 85 pct., på Lolland-Falster samt i det sydlige Jylland ca. 80 pct., i det østlige Jylland ca. 65 pct. og på Sjælland og Bornholm ca. 60 pct. Inden for de forskellige brugsstørrelser var fordelingen mellem træsiloeer og murede eller støbte siloer nogenlunde ens.

De i tabel 2 omhandlede ca. 54 200 ensilagebeholdere havde, som det fremgår af tabel 3, et samlet rumfang på ca. 1 077 000 m³. Dette svarer for samtlige ensilerende ejendomme i hele landet til et gennemsnitsrumfang på ca. 20 m³ pr. beholder og ca. 33 m³ pr. ejendom.

Ligesom Lolland-Falster med hensyn til ensileringens udbredelse afviger stærkt fra de øvrige landsdele, således viser tabel 3 en tilsvarende afvigelse med hensyn til det gennemsnitlige rumfang pr. silo og pr. ejendom. Landsdelens siloer rummer i gennemsnit ca. 82 m³, og pr. ejendom udgør silorumfanget ca. 144 m³. I modsætning hertil har ensilagebeholderne for samtlige ejendomme i Øernes øvrige landsdele et gennemsnitsrumfang på 20—22 m³ pr. silo og 35—40 m³ pr. ejendom. I de jyske landsdele rummes pr. silo 16—18 m³ og pr. ejendom 23—30 m³, mindst i det nordlige Jylland, mest i det vestlige.

Ikke blot pr. ejendom, men også pr. beholder varierer silorumfanget stærkt fra brugsstørrelse til brugsstørrelse; men der er også på dette punkt store forskelle mellem landsdelene. Således er på Sjælland og Bornholm samt Fyn rumfanget pr. silo 5 gange så stort på ejendomme med 120 ha og derover som på brug med under 10 ha. På Lolland-Falster og i det nordlige Jylland er forholdet som 4 til 1, i det østlige Jylland som 3 til 1 og i det vestlige og sydlige Jylland som 2 til 1.

Silorumfanget pr. ejendom er på Sjælland og Bornholm 16 gange så stort på ejendomme med 120 ha og derover som på brug med under 10 ha. På Fyn er forholdet som 11 til 1, på Lolland-Falster som 10 til 1, i det nordlige Jylland som 8 til 1, i det østlige Jylland som 6 til 1 og i det vestlige og sydlige Jylland som 5 til 1.

Tabel 3. Ensilagebeholdernes rumfang.

	Ejendomme med et landbrugsareal på						Ialt
	under 10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha	120 ha og der- over	
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
Sjælland og Bornholm:							
Samlet rumfang	11 539	15 077	37 017	61 763	13 259	38 216	176 871
Rumfang pr. beholder	9,4	13,3	13,3	24,8	27,5	52,0	20,0
Rumfang pr. ejendom	12,7	19,9	23,2	51,3	70,2	204,4	36,5
Lolland-Falster:							
Samlet rumfang	9 515	11 422	33 732	32 474	7 153	19 140	113 436
Rumfang pr. beholder	50,1	65,6	67,7	87,5	137,6	201,5	82,2
Rumfang pr. ejendom	59,1	91,4	121,3	194,5	311,0	598,1	144,3
Fyn:							
Samlet rumfang	33 128	21 166	59 744	56 262	13 161	20 344	203 805
Rumfang pr. beholder	14,9	16,9	18,1	26,6	50,6	69,9	21,6
Rumfang pr. ejendom	20,1	27,7	35,7	63,8	119,6	221,1	39,4
Øerne							
Samlet rumfang	54 182	47 665	130 493	150 499	33 573	77 700	494 112
Rumfang pr. beholder	14,9	18,6	19,8	30,2	42,3	69,3	25,1
Rumfang pr. ejendom	19,9	28,9	36,8	66,8	104,3	249,8	45,8
Det østlige Jylland:							
Samlet rumfang	15 966	15 436	48 791	39 335	27 762	7 558	154 848
Rumfang pr. beholder	10,3	13,4	15,2	16,1	28,2	29,3	16,1
Rumfang pr. ejendom	13,4	19,1	24,3	30,2	67,4	77,1	26,6
Det nordlige Jylland:							
Samlet rumfang	18 124	20 542	44 919	39 804	18 273	8 934	150 596
Rumfang pr. beholder	10,5	14,1	15,7	16,1	28,0	38,2	16,0
Rumfang pr. ejendom	12,6	18,6	22,3	26,4	54,4	100,4	23,2
Det vestlige Jylland:							
Samlet rumfang	14 352	19 285	65 299	70 534	30 815	8 011	208 296
Rumfang pr. beholder	14,6	15,9	16,4	19,9	25,1	27,4	18,5
Rumfang pr. ejendom	18,9	19,9	25,2	36,4	60,1	96,5	30,4
Det sydlige Jylland:							
Samlet rumfang	2 815	4 228	19 058	27 930	12 229	2 932	69 192
Rumfang pr. beholder	9,5	12,3	15,1	18,1	18,7	22,6	16,4
Rumfang pr. ejendom	13,0	16,7	23,4	30,5	34,1	58,6	26,5
Jylland							
Samlet rumfang	51 257	59 491	178 067	177 603	89 079	27 435	582 932
Rumfang pr. beholder	11,2	14,3	15,7	17,7	25,3	30,0	16,9
Rumfang pr. ejendom	14,2	19,0	24,0	31,4	55,0	85,7	26,8
Hele landet							
Samlet rumfang	105 439	107 156	308 560	328 102	122 652	105 135	1 077 044
Rumfang pr. beholder	12,9	16,0	17,2	21,9	28,5	51,7	19,9
Rumfang pr. ejendom	16,7	22,4	28,1	41,4	63,2	166,6	33,1

Areal med:

kålroer	220	8	100	328	434	431	620	157	1642	1970	351	282	659	478	125	75
runkelroer	147	10	72	229	132	44	61	15	252	481	156	72	141	81	17	14
fodersukkerroer	260	29	154	443	231	166	232	81	710	1153	220	139	374	276	79	65
sukkerroer til foderbrug	41	2	12	55	46	40	61	31	178	233	35	24	75	63	22	14
sukkerroer til fabrik	166	317	111	594	18	2	6	11	37	631	100	59	177	160	56	79
Roareal ialt	834	366	449	1649	861	683	980	295	2819	4468	862	576	1426	1058	299	247

Ejendomme med ensilering i pct. af samtlige ejendomme:

Areal med:	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
kålroer	27	58	58	37	35	41	32	26	34	35	17	23	31	44	71	79
runkelroer	24	49	32	28	27	62	40	40	37	33	17	29	32	51	62	90
fodersukkerroer	69	75	68	69	56	74	57	70	62	65	42	59	60	78	88	94
sukkerroer til foderbrug	68	94	95	75	58	69	62	56	61	65	46	60	55	73	89	93
sukkerroer til fabrik	63	95	96	86	90	66	51	76	79	86	71	82	85	91	83	98
Roareal ialt	49	91	68	63	42	52	40	44	44	51	31	40	47	63	79	90

II. Ensileringsafgrøderne.

a. Roetop.

I tabel 4 er for de enkelte landsdele og brugsstørrelser belyst, hvorledes roearealerne i 1949 var fordelt mellem ejendomme med og ejendomme uden ensilering. Der er her og i de følgende oversigter set bort fra turnips, for hvis vedkommende toppen kan anses for praktisk taget værdiløs som foderemne betragtet.

Som det ses, fandtes af hele landets samlede roeareal på ca. 447 000 ha omkring 228 000 ha på ejendomme med ensileringsanlæg og ca. 219 000 ha på ejendomme uden sådanne anlæg. De førstnævnte ejendomme havde således ca. 51 pct. af det samlede roeareal, medens de i antal, som det fremgik af tabel 1, kun udgjorde ca. 30 pct. af samtlige ejendomme. Denne forskel er delvis et udslag af, at de store ejendomme i antal vejer stærkere til blandt de ensilerende brug end blandt de ikke ensilerende; men, som det fremgår af en sammenligning mellem tabellerne 1 og 4, går forskellen i nogen grad igen også inden for de enkelte brugsstørrelser. Eksempelvis var kun ca. 18 pct. af brugene under 10 ha forsynet med ensileringsanlæg; men disse 18 pct. havde ca. 31 pct. af det samlede roeareal inden for denne brugsstørrelse. For brug med 15—30 ha — vilkårligt valgt — var de tilsvarende procenter 37 og 47 og så fremdeles.

Det ses endvidere af tabel 4, at de ensilerende ejendomme havde en forholdsvis større andel af arealerne med sukkerroer og fodersukkerroer, hvis top er særlig egnet til ensilering, end af de øvrige roeafgrøder: kålroer og runkelroer.

Mere direkte er de fremhævede forskelle mellem ensilerende og ikke ensilerende brug belyst i tabel 5.

Tabellen viser, at forskellen mellem roearealernes gennemsnitsstørrelse på ensilerende og ikke ensilerende ejendomme aftager med voksende brugsstørrelse. Således har i brugsstørrelsen under 10 ha de ensilerende ejendomme gennemgående dobbelt så stort et roeareal som de ikke ensilerende, medens forskellen på brug med 60 ha og derover gennemgående kun er på en halv snes pct.

Tabel 5. *Roeareal pr. ejendom samt areal med sukkerroer og fodersukkerroer i pct. af samlet roeareal. Ejendomme med og uden ensilering.*

	Ejendomme med ensilering										Ejendomme uden ensilering									
	ejendomme med et landbrugsareal på					ejendomme med et landbrugsareal på					ejendomme med et landbrugsareal på					ejendomme med et landbrugsareal på				
	under 10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha og derover	under 10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha og derover	under 10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha og derover	under 10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha og derover
Samlet roeareal pr. ejendom:																				
Sjælland og Bornholm	1,2	2,2	3,5	5,2	8,4	23,9	3,3	0,7	1,8	2,7	4,5	8,2	23,0	2,0	1,3	2,0	3,6	16,6	50,4	1,3
Lolland-Falster	1,7	3,7	6,5	10,8	19,5	53,2	5,4	0,5	1,0	2,1	3,6	16,6	50,4	1,3	1,3	1,3	4,6	8,4	24,0	1,0
Fyn	1,4	2,6	4,0	5,9	11,3	27,3	3,5	0,6	1,6	3,0	4,6	8,4	24,0	1,0	1,0	1,0	4,6	8,4	24,0	1,0
Øerne	1,4	2,6	4,3	6,4	11,5	30,6	3,8	0,6	1,7	2,7	4,4	9,9	33,2	1,2	1,2	1,2	4,4	9,9	33,2	1,2
Det østlige Jylland	1,7	2,8	4,2	6,1	10,1	23,5	4,5	0,8	1,8	2,8	5,3	8,9	21,1	1,8	1,8	1,8	5,3	8,9	21,1	1,8
» nordlige »	1,5	2,0	3,1	4,7	8,0	16,0	3,0	0,7	1,4	1,9	3,7	7,1	15,1	1,3	1,3	1,3	3,7	7,1	15,1	1,3
» vestlige »	1,5	2,4	3,0	5,3	7,7	23,4	3,7	0,8	1,6	2,6	3,3	6,7	18,0	1,8	1,8	1,8	3,3	6,7	18,0	1,8
» sydlige »	1,1	1,9	2,7	3,8	6,4	13,2	3,4	0,5	1,2	1,9	3,2	5,9	11,9	1,5	1,5	1,5	3,2	5,9	11,9	1,5
Jylland	1,5	2,3	3,3	5,0	7,9	20,0	3,6	0,7	1,5	2,4	3,9	7,0	14,5	1,6	1,6	1,6	3,9	7,0	14,5	1,6
Hele landet	1,5	2,4	3,7	5,5	8,7	25,8	3,7	0,7	1,6	2,5	4,0	7,7	17,6	1,5	1,5	1,5	4,0	7,7	17,6	1,5
Areal med sukkerroer og fodersukkerroer i pct. af samlet roeareal:																				
Sjælland og Bornholm	74	82	79	77	77	69	77	39	35	39	37	44	54	36	36	36	37	44	54	36
Lolland-Falster	97	97	98	97	95	98	97	74	64	75	71	92	77	75	75	75	71	92	77	75
Fyn	72	72	73	75	76	70	73	32	40	45	43	47	50	37	37	37	43	47	50	37
Øerne	81	83	83	83	83	79	82	38	38	42	40	48	58	39	39	39	42	48	58	39
Det østlige Jylland	50	48	46	47	52	48	48	22	20	24	30	39	33	24	24	24	30	39	33	24
» nordlige »	44	39	44	43	38	43	42	23	24	11	11	14	9	17	17	17	11	14	9	17
» vestlige »	51	49	45	43	40	35	44	25	18	25	12	15	14	21	21	21	12	15	14	21
» sydlige »	73	66	66	62	56	85	64	39	30	24	18	16	19	25	25	25	18	16	19	25
Jylland	48	46	47	47	46	47	47	24	21	23	19	20	15	22	22	22	19	20	15	22
Hele landet	68	61	63	62	57	68	63	30	22	27	23	33	29	27	27	27	23	33	29	27

Ialt areal, hvorfra toppen op-

fodres:

Kålroer	19	1	12	32	31	152	80	14	277	309	33	40	97	86	42	11
Runkelroer	29	2	19	50	29	24	23	5	81	131	25	18	38	33	8	9
Fodersukkerroer	157	21	104	282	122	117	130	52	421	703	88	77	214	204	65	55
Sukkerroer til foderbrug	25	1	11	37	25	22	36	14	97	134	16	12	36	43	16	11
Sukkerroer til fabrik	101	278	89	468	12	1	2	6	21	489	63	44	131	135	44	72

Tilsammen 331 303 235 869 219 316 271 91 897 1766 225 191 516 501 175 158

Areal, hvorfra toppen ikke op-

fodres:

Kålroer	40	4	46	90	120	26	115	27	288	378	25	26	105	127	47	48
Runkelroer	7	3	4	14	7	3	2	1	13	27	2	3	7	9	3	3
Fodersukkerroer	22	1	1	24	7	6	2	4	19	43	4	6	11	12	4	6
Sukkerroer til foderbrug	3	—	1	4	1	6	2	3	12	16	—	2	6	3	3	2
Sukkerroer til fabrik	4	22	17	43	4	—	1	3	8	51	8	4	20	11	3	5

Tilsammen 76 30 69 175 139 41 122 38 340 515 39 41 149 162 60 64

Roearal ialt:

Kålroer	59	5	58	122	151	178	195	41	565	687	58	66	202	213	89	59
Runkelroer	36	5	23	64	36	27	25	6	94	158	27	21	45	42	11	12
Fodersukkerroer	179	22	105	306	129	123	132	56	440	746	92	83	225	216	69	61
Sukkerroer til foderbrug	28	1	12	41	26	28	38	17	109	150	16	14	42	46	19	13
Sukkerroer til fabrik	105	300	106	511	16	1	3	9	29	540	71	48	151	146	47	77

Tilsammen 407 333 304 1044 358 357 393 129 1237 2281 264 232 665 663 235 222

Den fremhævede forskel mellem roearealernes procentvise fordeling efter roernes art på ensilerende og ikke ensilerende ejendomme er særlig udpræget i de jyske landsdele og her igen navnlig på de større brug. På Øerne er forskellen størst for småbrugene.

I tabel 6 er gennem en arealfordeling belyst, i hvilken udstrækning roetoppen er benyttet til ensilering eller til opfodring som frisk på de ejendomme, der er forsynet med ensileringsanlæg.

Af samtlige disse ejendommers totale roeareal på ca. 228 000 ha er der ca. 106 000 ha eller ca. 46 pct., hvorfra toppen ensileres, og ca. 71 000 ha eller ca. 31 pct., hvorfra toppen opfodres frisk. Fra ca. 51 000 ha eller ca. 23 pct. bjærges toppen ikke.

Det er, som man måtte vente, især toppen af fodersukkerroer og sukkerroer, der anvendes som foder. Kun fra henholdsvis ca. 6 og ca. 10 pct. af arealerne med disse afgrøder bjærges toppen ikke, medens den ensileres fra henholdsvis ca. 68 og ca. 53 pct. og opfodres frisk fra henholdsvis ca. 26 og ca. 37 pct. af arealerne.

For runkelroernes vedkommende ensileres toppen fra ca. 51 pct. af arealet, medens den opfodres frisk fra ca. 31 pct. og ikke bjærges fra ca. 18 pct. af arealet.

Kålroetoppen ensileres i de fleste landsdele kun fra 4—6 pct. af det samlede kålroeareal. Det nordlige Jylland afviger dog stærkt fra denne norm, idet toppen her ensileres fra omkring 40 pct. af arealet. Også i det vestlige Jylland ligger procenten over det typiske, omend ikke i nær så udpræget grad som i Nordjylland.

Også hvad angår opfodringen af frisk kålroetop ligger det nordlige Jylland i spidsen med ca. 46 pct. af arealet. I det vestlige og sydlige Jylland er procenten på godt 30, medens den i de øvrige landsdele svinger mellem 15 og 25.

Der er for runkelroerne en tydelig tendens til bedre udnyttelse af roetoppen på de ensilerende småbrug end på de større ensilerende ejendomme. På brug under 10 ha bjærges toppen således fra ca. 93 pct. af runkelroearealet, men på ejendomme

Tabel 8. Roearaernes fordeling efter roetoppens udnyttelse på samtlige ejendomme.

	Bornholm og Sjælland		Lolland-Falster		Fyn		Øerne		Jylland		Hele landet		Heraf ejend. med et landbrugsareal på					
	ha	100	ha	100	ha	100	ha	100	ha	100	ha	100	under 10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha	120 ha og derover
Areal, hvorfra toppen ensileres:																		
Kålroer	3	—	4	7	7	69	18	1	95	102	13	13	29	30	14	3		
Runkelroer	16	1	14	31	18	16	14	2	50	81	17	10	23	21	4	6		
Fodersukkerroer	109	14	76	199	90	92	93	36	311	510	62	55	159	148	47	39		
Sukkerroer til foderbrug	17	1	8	26	20	17	29	10	76	102	13	8	29	32	12	8		
Sukkerroer til fabrik	54	141	55	250	9	1	1	3	14	264	29	24	64	80	22	45		
Tilsammen	199	157	157	513	144	195	155	52	546	1059	134	110	304	311	99	101		
Areal, hvorfra toppen opfodres frisk:																		
Kålroer	47	2	12	61	49	172	134	24	379	440	83	73	141	103	31	9		
Runkelroer	62	1	22	85	56	18	36	9	119	204	72	37	58	28	6	3		
Fodersukkerroer	93	9	61	163	92	53	108	33	286	449	112	59	146	92	22	18		
Sukkerroer til foderbrug	14	—	3	17	12	9	21	10	52	69	13	9	22	17	5	3		
Sukkerroer til fabrik	76	145	35	256	4	—	1	4	9	265	44	24	81	62	26	28		
Tilsammen	292	157	133	582	213	252	300	80	845	1427	324	202	448	302	90	61		

fodres:

Kålroer	50	2	16	68	56	241	152	25	474	542	96	86	170	133	45	12
Runkelroer	78	2	36	116	74	34	50	11	169	285	89	47	81	49	10	9
Fodersukkerroer	202	23	137	362	182	145	201	69	597	959	174	114	305	240	69	57
Sukkerroer til foderbrug	31	1	11	43	32	26	50	20	128	171	26	17	51	49	17	11
Sukkerroer til fabrik	130	286	90	506	13	1	2	7	23	529	73	48	145	142	48	73
Tilsammen	491	314	290	1095	357	447	455	132	1391	2486	458	312	752	613	189	162

Areal, hvorfra toppen ikke op-
fodres:

Kålroer	170	6	84	260	378	190	468	132	1168	1428	255	196	489	345	80	63
Runkelroer	69	8	36	113	58	10	11	4	83	196	67	25	60	32	7	5
Fodersukkerroer	58	6	17	81	49	21	31	12	113	194	46	25	69	36	10	8
Sukkerroer til foderbrug	10	1	1	12	14	14	11	11	50	62	9	7	24	14	5	3
Sukkerroer til fabrik	36	31	21	88	5	1	4	4	14	102	27	11	32	18	8	6
Tilsammen	343	52	159	554	504	236	525	163	1428	1982	404	264	674	445	110	85

Roeareal ialt:

Kålroer	220	8	100	328	434	431	620	157	1642	1970	351	282	659	478	125	75
Runkelroer	147	10	72	229	132	44	61	15	252	481	156	72	141	81	17	14
Fodersukkerroer	260	29	154	443	231	166	232	81	710	1153	220	139	374	276	79	65
Sukkerroer til foderbrug	41	2	12	55	46	40	61	31	178	233	35	24	75	63	22	14
Sukkerroer til fabrik	166	317	111	594	18	2	6	11	37	631	100	59	177	160	56	79

Tilsammen

834	366	449	1649	861	683	980	295	2819	4468	862	576	1426	1058	299	247
-----	-----	-----	------	-----	-----	-----	-----	------	------	-----	-----	------	------	-----	-----

med 120 ha og derover kun fra ca. 73 pct. En tendens i samme retning gør sig gældende for kålroerne, men ikke for de øvrige roesorters vedkommende.

Den bedre udnyttelse af toppen på småbrugene sker både i form af ensilering og i form af opfodring af toppen som frisk.

For ejendomme uden ensilering er i tabel 7 belyst, fra hvor stor en del af roearealerne toppen opfodres frisk.

De nævnte ejendomme har som tidligere omtalt et samlet roeareal på ca. 219 000 ha, og fra ca. 33 pct. heraf, nemlig ca. 72 000 ha, bjærges roetoppen til opfodring. Procenten er stærkt påvirket af, at kålroearealet, hvorfra toppen gennemgående udnyttes i ringere udstrækning end fra de øvrige roearealer, udgør en særlig stor del af de ikke ensilerende ejendommers samlede roeareal, nemlig ca. 59 pct. For de enkelte roesorters vedkommende opfodres roetoppen fra følgende andele af arealet: kålroer 18 pct., runkelroer 48 pct., fodersukkerroer 63 pct., sukkerroer 45 pct.

Landsdelsfordelingen viser, at toppen udnyttes stærkest i det nordlige Jylland, der også for de her omhandlede ejendommers vedkommende anvender kålroetoppen i større udstrækning end normalt for de øvrige landsdele.

Som helhed udnyttes toppen bedre på småbrugene end på de større ejendomme. På brug under 10 ha opfodres toppen fra omtrent 40 pct. af det samlede roeareal, på ejendomme med 120 ha og derover kun fra ca. 18 pct. Tendensen er særlig udpræget for kålroer og runkelroer, men gør sig også i nogen grad gældende for fodersukkerroer og sukkerroer til foderbrug.

Ved en sammenlægning af tabellerne 6 og 7 fås den i tabel 8 anførte arealfordeling, der belyser roetoppens udnyttelse på samtlige ejendomme.

På grundlag af denne tabel er udregnet de i tabel 9 anførte procentfordelinger.

Herefter er roetoppen fra landets samlede roeareal på ca. 447 000 ha udnyttet på følgende måde:

Fra ca. 106 000 ha eller ca. 24 pct. af totalarealet anvendes toppen til ensilering, og toppen fra ca. 143 000 ha eller ca. 32

pct. af totalarealet opfodres frisk. Toppen udnyttes således fra ialt ca. 249 000 ha eller 56 pct. af det samlede areal, medens toppen fra ca. 198 000 ha (44 pct.) ikke bjærges til foder.

De anførte procenter dækker imidlertid over store variationer fra landsdel til landsdel. Lolland-Falster er den landsdel, hvor toppen udnyttes i størst udstrækning. Her ensileres toppen fra ca. 43 pct. af totalarealet, og fra en tilsvarende andel af arealet opfodres toppen frisk. Der er således kun ca. 14 pct. af roearealet, hvorfra toppen ikke bjærges.

Den modsatte yderlighed repræsenteres af det østlige Jylland, hvor toppen ensileres fra ca. 17 pct. af arealet og opfodres frisk fra ca. 25 pct., medens toppen fra ca. 58 pct. af totalarealet ikke bjærges. Der er for Jyllands vedkommende grund til at fremhæve landsdelens nordlige del, hvor kun toppen fra godt en trediedel af totalarealet ikke bliver udnyttet som foder, medens dette i de øvrige jyske landsdele er tilfældet for mere end halvdelen af arealet. For Sjælland og Bornholm samt Fyn gælder det for henholdsvis godt 40 pct. og ca. 35 pct. af arealet.

Den del af arealet, hvorfra toppen ensileres, er forholdsvis stærkt stigende med voksende ejendomsstørrelse. Til gengæld er det areal, hvorfra toppen opfodres frisk, forholdsmæssigt aftagende. Det samlede resultat bliver, at roetoppen i alle størrelsesgrupper indtil 30 ha udnyttes fra en forholdsvis ensartet andel af arealet, nemlig 53—54 pct., medens udnyttelsesprocenten derefter er stigende, således at den for ejendomme med 120 ha og derover når op på ca. 66.

Det er allerede i forbindelse med de to foregående tabeller fremhævet, at toppen af de forskellige roesorter udnyttes i vidt forskellig udstrækning, og naturligvis kommer det også til udtryk i tabellerne 8 og 9. Her skal kun følgende summariske tal anføres:

Af kâlroetoppen anvendes ca. 5 pct. til ensilering, og ca. 22 pct. opfodres frisk, medens ca. 73 pct. ikke bjærges.

Runkelroetoppen anvendes for ca. 17 pct.s vedkommende til ensilering, medens 42 pct. opfodres frisk og ca. 41 pct. ikke benyttes til foder.

Toppen af fodersukkerroer og sukkerroer til foderbrug benyttes for ca. 44 pct.s vedkommende til ensilering. Ca. 38 pct. opfodres frisk, og ca. 18 pct. bjærges ikke.

Toppen af fabrikssukkerroer benyttes i lige stor udstrækning til ensilering og til opfodring i frisk tilstand, nemlig med ca. 42 pct. til hvert af formålene. Ca. 16 pct. opfodres ikke.

For at nå frem til et udtryk for topudbyttets størrelse, har man, idet der ikke foreligger direkte oplysninger om udbyttet pr. ha, benyttet en fremgangsmåde, der principielt svarer til den metode, som anvendes ved beregningen af halmudbyttets størrelse. Udgangspunktet er taget i de ved høststatistikken konstaterede tal for rodudbyttet pr. ha, idet man herudfra har beregnet topudbyttet ved hjælp af de ved statens forsøgsstationer konstaterede forholdstal mellem rodtørstof og toptørstof.

Den således beregnede mængde toptørstof er derefter reduceret for indsamlingsspild, som skønsmæssigt er ansat til 10 pct. for top af runkelroer og fodersukkerroer og 15 pct. for top af kålroer og sukkerroer. Endelig er tørstoffet omregnet til foderenheder ved benyttelse af omsætningstallene 0,67 og 0,60 foderenheder pr. kg tørstof for henholdsvis sukkerroetop og anden roetop. Efter denne beregning har der i 1949 efter fradrag af indsamlingsspild kunnet bjærges følgende antal foderenheder i top pr. ha:

	Kålroer	Runkelroer	Foder-sukkerroer	Sukkerroer til foderbrug	Sukkerroer til fabrik
Sjælland og Bornholm ..	500	1200	1480	1810	1600
Lolland-Falster	340	1040	1170	1640	1560
Fyn	450	1050	1340	1600	1490
Øerne	480	1140	1410	1750	1560
Det østlige Jylland	430	1130	1470	1890	1400
- nordlige -	470	880	1270	1650	1540
- vestlige -	430	1070	1260	1550	1450
- sydlige -	420	1050	1440	1920	1520
Jylland	440	1070	1350	1720	1460
Hele landet	450	1100	1370	1730	1550

Ved at overføre disse foderenhedstal på arealtallene i tabel 8 når man til de i tabel 10 anførte tal for det samlede topudbytte og dets udnyttelse.

Som det ses, har den disponible topafgrøde i 1949 efter fradrag af indsamlingsspild udgjort ca. 4,4 mill. afgrødeenheder (1 a. e. = 100 f. e.), hvoraf ca. 3 mill. a. e. er anvendt som foder, medens ca. 1,4 mill. a. e. ikke er bjærget. Af den udnyttede roetop er ca. 1,4 mill. a. e. ensileret, og knap 1,6 mill. a. e. er opfodret frisk.

Af de udnyttede afgrødeenheder hidrører ca. 8 pct. fra kálroetoppen, ca. 10 pct. fra runkelroetoppen, ca. 44 pct. fra fodersukkerroetoppen, ca. 10 pct. fra toppen af sukkerroer til foderbrug og ca. 28 pct. fra toppen af sukkerroer til fabrik.

På grundlag af tallene i tabel 10 er udarbejdet den i tabel 11 anførte oversigt over topafgrødens procentvise fordeling efter udnyttelse.

Herefter udnyttes i hele landet ca. 32 pct. af toppens foderenheder til ensilering, medens ca. 36 pct. opfodres frisk og ca. 32 pct. bliver på marken.

Udnyttelsesprocenternes variationer mellem landsdelene og brugsstørrelserne viser, som man måtte vente det, samme tendenser som de i tabel 9 belyste variationer i de udnyttede arealers andele af totalarealerne. Men det vil bemærkes, at den procentdel af toppens foderværdi, der udnyttes, gennemgående er større end den procentdel af det samlede roeareal, hvorfra toppen udnyttes, naturligvis en følge af, at disse arealer for en væsentlig del omfatter de roesorter, som har det største topudbytte pr. arealenhed.

Tabel 10. Topudbyttets fordeling efter udnyttelse på samtlige ejendomme.

	Sjælland og Bornholm		Lolland-Falster		Fyn		Øerne		Det østlige Jylland		Det nordlige Jylland		Det vestlige Jylland		Det sydlige Jylland		Jylland		Hele landet		Heraf ejend. med et landbrugsareal på							
	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	1000 a.e.	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha	120 ha og derover	
Roetop, der ensileres:																												
Kålroer	2	—	1	3	3	8	1	45	48	6	6	14	14	6	2													
Runkelroer	19	1	14	34	21	14	15	2	52	86	18	11	24	22	4	7												
Fodersukkerroer	161	16	102	279	132	117	116	52	417	696	85	75	217	202	64	53												
Sukkerroer til foderbrug	31	1	12	44	37	29	45	19	130	174	22	14	49	55	20	14												
Sukkerroer til fabrik	86	219	83	388	13	1	1	6	21	409	45	37	99	124	34	70												
Tilsammen	299	237	212	748	206	194	185	80	665	1413	176	143	403	417	128	146												
Roetop, der opfodres frisk:																												
Kålroer	23	1	6	30	21	81	58	10	170	200	38	33	64	47	14	4												
Runkelroer	75	1	24	100	63	16	38	9	126	226	80	41	64	31	7	3												
Fodersukkerroer	138	12	81	231	135	67	136	47	385	616	154	81	200	126	30	25												
Sukkerroer til foderbrug	25	1	6	32	21	14	32	20	87	119	22	16	38	29	9	5												
Sukkerroer til fabrik	122	225	53	400	6	1	1	5	13	413	69	37	126	97	40	44												
Tilsammen	383	240	170	793	246	179	265	91	781	1574	363	208	492	330	100	81												

Kålroer	25	1	7	33	24	114	66	11	215	248	44	39	78	61	20	6
Runkelroer	94	2	38	134	84	30	53	11	178	312	98	52	88	53	11	10
Fodersukkerroer	299	28	183	510	267	184	252	99	802	1312	239	156	417	328	94	78
Sukkerroer til foderbrug	56	2	18	76	58	43	77	39	217	293	44	30	87	84	29	19
Sukkerroer til fabrik	208	444	136	788	19	2	2	11	34	822	114	74	225	221	74	114

Tilsammen 682 477 382 1541 452 373 450 171 1446 2987 539 351 895 747 228 227

Roetop, der ikke bjerges:

Kålroer	86	2	37	125	163	90	201	54	508	633	113	87	217	153	35	28
Runkelroer	82	8	38	128	66	8	13	4	91	219	75	28	67	36	8	5
Fodersukkerroer	86	6	23	115	71	27	40	18	156	271	64	35	97	50	14	11
Sukkerroer til foderbrug	18	—	2	20	29	23	18	20	90	110	16	12	43	25	9	5
Sukkerroer til fabrik	59	50	28	137	6	1	6	7	20	157	42	17	49	28	12	9

Tilsammen 331 66 128 525 335 149 278 103 865 1390 310 179 473 292 73 58

Samlet afgrøde af roetop:

Kålroer	111	3	44	158	187	204	267	65	723	881	157	126	295	214	55	34
Runkelroer	176	10	76	262	150	38	66	15	269	531	173	80	155	89	19	15
Fodersukkerroer	385	34	206	625	338	211	292	117	958	1583	303	191	514	378	108	89
Sukkerroer til foderbrug	74	2	20	96	87	66	95	59	307	403	60	42	130	109	38	24
Sukkerroer til fabrik	267	494	164	925	25	3	8	18	54	979	156	91	274	249	86	123

Tilsammen 1013 543 510 2066 787 522 728 274 2311 4377 849 530 1368 1039 306 285

Tabel 11. Procentvis fordeling af topafgrødens foderværdi efter udnyttelse på samtlige ejendomme.

	Roetop, der ensileres pct.	Roetop, der op- fodres frisk pct.	Ialt roetop, der bjer- ges til foder pct.	Roetop, der ikke bjer- ges pct.	Samlet afgrøde af roetop pct.
Sjælland og Bornholm	29	38	67	33	100
Lolland-Falster	44	44	88	12	100
Fyn	42	33	75	25	100
Øerne	36	39	75	25	100
Det østlige Jylland	26	31	57	43	100
» nordlige »	37	34	71	29	100
» vestlige «	26	36	62	38	100
» sydlige »	29	33	62	38	100
Jylland	29	34	63	37	100
Hele landet	32	36	68	32	100
<i>Heraf ejendomme med et landbrugsareal på:</i>					
under 10 ha	20	43	63	37	100
10—15 »	27	39	66	34	100
15—30 »	29	36	65	35	100
30—60 »	40	32	72	28	100
60—120 »	42	33	75	25	100
120 ha og derover	51	29	80	20	100

b. Grønfoder.

I tabel 12 er for de enkelte landsdele belyst, i hvilken udstrækning grønfoederarealernes afgrøder benyttes til ensilering. I den almindelige høststatistik er opgjort, hvor stor en del af disse afgrøder, der anvendes til høberedning, og den del, der opfodres frisk, indgår i opgørelsen over det samlede forbrug af græs og grønfoeder.

Som det fremgår af tabellen, udgjorde hele landets samlede grønfoederareal i 1949 knap 37 000 ha, hvoraf ca. 20 000 ha fandtes på ejendomme med ensileringsanlæg. Afgrøderne ensileredes fra ca. 3 200 ha, knap 9 pct. af totalarealet.

På samtlige ensilerende ejendomme under eet ensileredes der fra ca. 11 pct. af lucernegrønfoederarealet, ca. 20 pct. af

Tablet 12. Areal med grønforderafgrøder ialt og heraf til ensilering.

	Spjælland og Born- holm	Lolland- Falster	Fyn	Øerne	Det østlige Jylland	Det nordlige Jylland	Det vestlige Jylland	Det sydlige Jylland	Jylland	Hele landet
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
<i>Samlitige ejendomme:</i>										
Samlet areal med:										
lucernegrønfordere	10 090	2 840	5 160	18 090	3 560	660	820	1 270	6 310	24 400
anden bælgstid til grønfordere	980	100	560	1 640	2 710	610	2 700	580	6 600	8 240
grønfordere iøvrigt	1 230	70	380	1 680	1 150	380	720	330	2 580	4 260
Tilsammen	12 300	3 010	6 100	21 410	7 420	1 650	4 240	2 180	15 490	36 900
<i>Ejendomme med ensilering:</i>										
Samlet areal med:										
lucernegrønfordere	5 560	2 360	3 760	11 680	1 690	390	340	610	3 030	14 710
anden bælgstid til grønfordere	450	70	380	900	1 130	300	1 060	250	2 740	3 640
grønfordere iøvrigt	420	50	210	680	440	160	270	140	1 010	1 690
Tilsammen	6 430	2 480	4 350	13 260	3 260	850	1 670	1 000	6 780	20 040
<i>Areal, hvorfra der ensileres:</i>										
lucernegrønfordere	890	130	280	1 300	130	80	50	80	340	1 640
anden bælgstid til grønfordere	110	10	60	180	80	110	280	80	550	730
grønfordere iøvrigt	230	10	40	280	250	90	160	70	570	850
Tilsammen	1 230	150	380	1 760	460	280	490	230	1 460	3 220

Tabel 13. Ensilering af kartofler.

	Samlet kar- toffel- høst	Heraf på ensilerende ejendomme	Ensi- lerede kartofler	Ensileret i pct. af samlet høst	
				på ensi- lerende ejend.	på alle ejend.
	1000 tons	1000 tons	1000 tons	pct.	pct.
Sjælland og Bornholm .	167	47	5	11	3
Lolland-Falster	12	4	1	18	6
Fyn	60	22	7	31	11
Øerne	239	73	13	18	5
Det østlige Jylland	277	67	24	36	9
» nordlige »	472	147	70	48	15
» vestlige »	721	323	171	53	24
» sydlige »	85	39	18	46	21
Jylland	1555	576	283	49	18
Hele landet	1794	649	296	46	16

*Heraf ejendomme med
et landbrugsareal på:*

under 10 ha	311	56	17	30	5
10— 15 »	236	61	28	46	12
15— 30 »	590	229	113	49	19
30— 60 »	453	179	92	51	20
60—120 »	134	73	36	49	27
120 ha og derover	70	51	10	20	14

arealet med anden bælgsgød til grønfoder og ca. 50 pct. af arealet med grønfoder iøvrigt.

For alle grønfoderafgrøder under eet udgjorde ensileringsprocenten på de ensilerende ejendomme ca. 19 for Sjælland og Bornholm, ca. 6 for Lolland-Falster, ca. 9 for Fyn, ca. 14 for det østlige Jylland, ca. 33 for det nordlige, ca. 29 for det vestlige og ca. 23 for det sydlige Jylland.

De ensilerede grønfoderafgrødernes samlede foderværdi har man for 1949 skønsmæssigt anslået til størrelsesordenen 125 000 afgrødeenheder, der regnes at være fordelt med ca. 70 000 a. e. på Øerne og ca. 55 000 a. e. i Jylland.

c. Kartoffler.

Ved en tælling af landbrugets kartoffelbeholdninger den 11. februar 1950 indhentedes der oplysninger om, hvor stor en del af kartoffelhøsten 1949 der på dette tidspunkt var ensileret. Hovedresultaterne af Departementets opgørelse fremgår af tabel 13.

Af landets samlede kartoffelhøst i 1949, 1794 000 tons, var 649 000 tons dyrket på ejendomme med ensilering, og heraf var indtil den 11. februar 1950 ensileret 296 000 tons eller ca. 46 pct. Ensileringen var forholdsvis mest omfattende i det nordlige, vestlige og sydlige Jylland, hvor henholdsvis ca. 15, ca. 24 og ca. 21 pct. af totalhøsten var ensileret.

Når man ser bort fra de største ejendomme, var de ensilerede kartoffelmængders andel af totalhøsten stærkt stigende med voksende brugsstørrelse. Således ensileredes på brug med under 10 ha kun ca. 5 pct., men på brug med 60—120 ha ca. 27 pct. af kartoffelhøsten. Af de ensilerende ejendommers kartoffelhøst alene ensileredes på brug med under 10 ha ca. 30 pct., på ejendomme mellem 10 og 120 ha omkring halvdelen og på de største brug ca. 20 pct.

III. Forbruget af roetop i årene 1935—1949.

Høststatistikken har hidtil ikke omfattet forbruget af roetop — ensileret eller frisk — og ensileret grønfoder. I betragtning af det forholdsvis betydelige omfang, dette forbrug efterhånden har antaget, har man imidlertid af hensyn til statistikkens fuldstændighed anset det for naturligt, at det nu kommer til at indgå i den løbende statistik. For imidlertid ikke derved at forårsage et brud, der forhindrer sammenligninger mellem tallene for det totale høstudbytte i kommende og tidligere år, har man foretaget et skøn over forbruget af de omhandlede afgrøder for hvert af årene tilbage til 1935, da forbruget endnu var uden nævneværdig betydning. Skønnet er foretaget ud fra følgende betragtninger:

For ensileringsens vedkommende er man gået ud fra, at udviklingen har fundet sted i takt med de tilstedeværende en-

Tabel 14. Skøn over forbruget af roetop til ensilering og til opfodring som frisk. 1935—1949

	Foderværdi				Indhold af fordejeligt renprotein			
	Øerne ialt		Jylland ialt		Hele landet		Hele landet	
	1000 a. e.	1000 a. e.	1000* a. e.	heraf til ensilering 1000 a. e.	1000 tons	1000 tons	1000 tons	1000 tons
1949	1 541	1 446	2 987	1 413	16,4	19,6	36,0	17,3
1948	1 313	1 213	2 526	1 031	14,0	16,4	30,4	12,6
1947	1 320	1 218	2 538	912	14,0	16,5	30,5	11,2
1946	1 330	1 298	2 628	854	14,2	17,6	31,8	10,5
1945	1 259	1 286	2 545	845	13,4	17,4	30,8	10,3
1944	1 165	1 199	2 364	758	12,4	16,3	28,7	9,3
1943	1 192	1 313	2 505	747	12,7	17,8	30,5	9,1
1942	1 190	1 172	2 362	740	12,7	15,9	28,6	9,1
1941	986	969	1 955	381	10,5	13,1	23,6	4,7
1940	470	444	914	117	5,0	6,0	11,0	1,4
1939	382	359	741	109	4,1	4,9	9,0	1,3
1938	211	197	408	94	2,2	2,7	4,9	1,2
1937	135	119	254	97	1,4	1,6	3,0	1,2
1936	89	89	178	95	0,9	1,2	2,1	1,2
1935	88	68	156	95	0,9	0,9	1,8	1,2
1945—49 gns. ca.	1 350	1 290	2 640	1 010	14,4	17,5	31,9	12,4
1940—44 » »	1 000	1 020	2 020	550	10,7	13,8	24,5	6,7
1935—39 » »	180	170	350	100	1,9	2,3	4,2	1,2

sileringsanlægs kapacitet. Denne kapacitet er kendt for året 1936 samt for årene 1941—1948, bortset fra 1944 og 1947.

Hvad angår forbruget af frisk roetop, er det almindeligt kendt, at landbruget først fra omkring 1937—38 kom ind på at opfodre den friske roetop i nævneværdigt omfang, og man kan endvidere gå ud fra, at forbruget forholdsvis hurtigt efter krigsudbruddet kom op på et niveau omtrent svarende til det nuværende, d. v. s. så meget, som kvæget har været i stand til at forbruge i løbet af de efterårsuger, da den friske top har været til rådighed.

Ud fra disse betragtninger, der stemmer overens med sagkundskabens skøn, er forbruget af roetop til ensilage og til opfodring som frisk anslået til de i tabel 14 anførte mængder.

Herefter skulle det samlede forbrug af roetop til ensilering og til opfodring i frisk tilstand være forøget fra omkring 150 000 afgrødeenheder i 1935 til ca. 900 000 a. e. i 1940, hvorefter det under krigen nåede op på ca. 2,5 mill. a. e. På dette niveau har det holdt sig indtil 1948, medens det, som tidligere omtalt, har udgjort ca. 3 mill. a. e. i 1949. Forbruget af roetop til ensilering alene er steget jævnt fra omkring 100 000 a. e. i 1935 til 1,4 mill. a. e. i 1949.

Roetoppens betydning som foderemne beror som bekendt på dens meget betydelige indhold af protein, der gør den velegnet som produktionsfoder for malkekvæget. Den anvendte roetop indeholder i gennemsnit pr. foderenhed ca. 120 g fordøjeligt renprotein mod ca. 75 g for foderkorn, omkring 275 g for olieker af gennemsnitskvalitet, 30—50 g for roer og 100—120 g for hør. Den udnyttede roetops samlede indhold af fordøjeligt renprotein er for 1949 opgjort til ca. 36 000 tons, hvilket svarer til ca. 120 000 tons olieker af gennemsnitskvalitet, der betinger en smørproduktion på ca. 14 000 tons, og hvis værdi efter gældende cifpris kan ansættes til ca. 60 mill. kr.

Ved fuld udnyttelse af roetoppen skulle det imidlertid i 1949 have været muligt at bjærge ialt ca. 54 000 tons fordøjeligt renprotein, svarende til proteinindholdet i ca. 180 000 tons olieker. I »Danmarks langtidsprogram« er der gået ud fra, at landbruget i 1952—53 — ved Marshall-hjælpens ophør — vil være nået til at udnytte roetoppen i en udstrækning, der svarer til 150 000 tons olieker. Bedømt herudfra må tilvæksten i roetoppens udnyttelse fra 1948 til 1949 betegnes som særdeles tilfredsstillende.

IV. Høstudbyttet inclusive forbruget af roetop og grønfoder til ensilering.

I tabel 15 er anført det samlede høstudbytte i hvert af årene 1935—1949, dels efter de hidtidige opgørelser, der som nævnt ikke omfatter forbruget af roetop og af grønfoder til ensilering, dels efter en revideret opgørelse, hvor dette forbrug er medregnet.

Tabel 15. Høstudbyttet uden og med ensileringsafgrøder og frisk opfodret roetop.

	Efter hidtidig opgørelse (uden ensilage og frisk opfodret roetop)			Efter ny opgørelse (med ensilage og frisk opfodret roetop)		
	Øerne mill. a. e.	Jylland mill. a. e.	Hele landet mill. a. e.	Øerne mill. a. e.	Jylland mill. a. e.	Hele lande mill. a. e.
1949	47,4	82,0	129,4	49,0	83,5	132,5
1948	43,1	71,2	114,3	44,5	72,4	116,9
1947	37,6	60,5	98,1	39,0	61,7	100,7
1946	46,5	79,4	125,9	47,9	80,7	128,6
1945	45,0	77,2	122,2	46,3	78,5	124,8
1944	44,3	74,2	118,5	45,5	75,4	120,9
1943	44,8	77,7	122,5	46,0	79,1	125,1
1942	44,2	67,7	111,9	45,4	68,9	114,3
1941	40,6	60,1	100,7	41,6	61,1	102,7
1940	44,2	71,0	115,2	44,7	71,4	116,1
1939	46,1	73,4	119,5	46,5	73,8	120,3
1938	47,5	77,3	124,8	47,7	77,5	125,2
1937	44,6	74,7	119,3	44,8	74,8	119,6
1936	42,3	68,5	110,8	42,4	68,6	111,0
1935	45,3	71,8	117,1	45,4	71,9	117,3
1945—49 gns. ..	43,9	74,1	118,0	45,3	75,4	120,7
1940—44 » ..	43,6	70,2	113,8	44,6	71,2	115,8
1935—39 » ..	45,2	73,1	118,3	45,4	73,3	118,7

Efter den reviderede opgørelse har høstudbyttet i 1949 udgjort ialt 132,5 mill. afgrødeenheder, fordelt med 49 mill. a. e. på Øerne og 83,5 mill. a. e. i Jylland. I gennemsnit for årene 1945—1949 har høstudbyttet været på 120,7 mill. a. e., nemlig 45,3 mill. a. e. på Øerne og 75,4 mill. a. e. i Jylland. For Øernes vedkommende er dette det samme som gennemsnittet for 1935—1939, medens der for Jylland har været en fremgang på 2 mill. a. e.

For 1935 kan forbruget af roetop som nævnt regnes at have været betydningsløst, således at der ikke for dette tidsrum er anledning til at revidere de tidligere høstopgørelser.